

SAS

1. Slovenská republika dlhodobo neplní svoje záväzky voči EK v oblasti znižovania množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ukladaných na skládky odpadov. Aké opatrenia budete presadzovať najbližšie štyri roky, aby sa situácia zmenila?

Slovensku sa darí trendovo zvyšovať nárast vytriedených biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov v hmotnostne najväčších komoditách, t.j. v papieri plus lepenke (a dreve) a tiež v zelenom biologickom rozložiteľnom odpade (ZBRO).

V prípade papiera a lepenky, ako aj dreva, budú naďalej zodpovedať za odkláňanie odpadu od skládok organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV). Tento systém považujeme za dobre nastavený a s rastúcimi cieľmi. Chceme ho ďalej rozvíjať.

Opatrenie č. 1: Chceme zabezpečiť vyššiu právnu istotu OZV, t.j. zabezpečiť účinnú kontrolu výrobcov, ktorí obchádzajú povinnosti, a OZV, u ktorých je vysoké podozrenie, že dumpujú ceny, nastavením podmienok pre prácu SIŽP, zároveň chceme zabezpečiť, aby OZV neboli vystavované nepretržitým zmenám podmienok svojho pôsobenia novelizáciami zákona o odpadoch.

V prípade ZBRO sa podarilo v predchádzajúcich rokoch vybudovať rozsiahlu sieť zberných stredísk (najmä dvorov) na nakladanie zo ZBRO, predovšetkým kompostovísk. Treba v jej budovaní pokračovať, no zároveň efektívnejšie využívať verejné zdroje používané na ten cieľ.

Opatrenie č. 2: Časť dotačných programov zo štrukturálnych fondov využijeme na ďalšie dobudovanie siete domácich kompostérov a obecných kompostovísk, avšak s hlavným kritériom "výkon/cena", teda s očakávaným objemom zhodnotenia na jednotku využitých verejných zdrojov.

Najväčšie rezervy Slovenska vnímame v riešení zhodnotenia biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu (BRKRO), jedlých tukov a olejov. Hoci ide približne len o 9 % z celého BRKO, tieto často končia vo verejnej kanalizácii a vo veľkej miere na skládkach, v oboch prípadoch spôsobujú výraznú environmentálnu záťaž. Hlavnou príčinou zaostávania je však nedostatočná infraštruktúra a cenová motivácia.

Opatrenie č. 3: V súčinnosti MŽP SR s MH SR vytvoríme priaznivé podmienky pre vybudovanie a prebudovanie kapacít na zhodnotenie BRKRO, napríklad bioplynových staníc.

Opatrenie č. 4: Budeme pokračovať v podpore zhodnocovania BRKRO priamo pri zdroji, t.j. podporovať nákup zariadení pre organizácie štátnej a verejnej správy (školské jedálne a pod.).

Taktiež považujeme za dôležité spresniť evidenciu odpadov v obciach, nakoľko zaostávanie SR je do istej miery spôsobené aj nepresným vykazovaním miery zhodnotenia BRKO.

Opatrenie č. 5: Spresníme evidenciu biologického odpadu a vydáme usmernenie pre obce, aby kompostovanie v domácnostiach bolo riadne započítavané do výpočtu vytriedenia komunálneho odpadu.

Za osobitne dôležitú považujeme pomoc obciam v technickej podpore.

Opatrenie č. 6: Pripravíme systém na národnej úrovni s cieľom poskytnúť technickú podporu miestnym zastupiteľstvám, najmä v oblastiach, akými sú výber zberových služieb; obstarávanie služieb; riadenie služieb; komunikačné kampane; spolu s aktívnym zdieľaním dobrých nápadov a postupov, ktoré môžu zlepšiť efektívnosť z hľadiska znižovania nákladov a zlepšenia výkonnosti - t.j. predovšetkým metodické usmernenia, školenia a pod.

Opatrenie č. 7: Vypracujeme minimálne národné štandardy služieb pre zber odpadov, vrátane biologického odpadu.

2. Slovenská republika dlhodobo neplní svoje záväzky voči EK ani v oblasti recyklácie a prípravy na opätovné používanie komunálnych odpadov. Aké opatrenia budete presadzovať najbližšie štyri roky, aby sa situácia zmenila?

Okrem vyššie zmienených opatrení v bode 1 považujeme za významný problém nedostatočnú mieru recyklácie šatstva a textílií, ktoré tvoria približne 3-4 % zmesového komunálneho odpadu a nie je pre ne vytvorený motivačný systém zberu a zhodnotenia.

Opatrenie č. 1: Vytvoríme motivačný nástroj pre odklonenie šatstva a textílií smerom ku zhodnocovaniu, napríklad prostredníctvom rozšírenej zodpovednosti výrobcu.

Generálne však považujeme za dôležité posilniť dva finančné motivačné nástroje na zvýšenie miery triedenia, recyklácie a prípravy na opätovné používanie komunálnych odpadov: množstvový zber a skládkovú daň.

Opatrenie č. 2: Zavedieme povinný množstvový alebo kombinovaný (množstvový + paušálny poplatok) zber komunálneho odpadu.

Opatrenie č. 3: Revidujeme zákon o poplatku za uloženie odpadu na skládku v snahe nastaviť progresívnejšie zvyšovanie poplatkov, nasledujúc tempo hospodárskeho rastu SR.

3. Triedený zber komunálnych odpadov v obciach na obaly a neobalové výrobky je v súčasnosti výrazne finančne podhodnotený. Aké opatrenia budete presadzovať najbližšie štyri roky na zlepšenie tohto stavu?

Nestotožňujeme sa s názorom vloženým do otázky, že triedený zber komunálnych odpadov v obciach na obaly a neobalové výrobky je v súčasnosti výrazne finančne podhodnotený, nakoľko toto tvrdenie nemá oporu v dátach.

Naopak, zákonom o odpadoch v roku 2015 došlo k úplnej transformácii nákladov na triedený zber na rozšírenú zodpovednosť výrobcov, čím boli obce zbavené finančnej záťaže na spolufinancovanie. Zároveň sú progresívne nastavené ciele zberu a štandardy zberu. Pokračovali tiež dotačné programy na podporu budovania infraštruktúry triedeného zberu.

Naším zámerom je postupne zvyšovať ciele a štandardy zberu.

Opatrenie č. 1: Postupne revidujeme ciele a štandardy zberu tak, aby boli splnené ciele určene európskou legislatívou, a zabezpečíme, aby výrobcovia financovali plné náklady časti systému, za ktoré sú zodpovední, najmä reflektujúc rastúci dopyt po triedení obalov zo strany obyvateľov.

4. Aký je váš postoj k zavedeniu zálohovania jednorazových nápojových obalov od roku 2022?

Zálohovanie jednorazových nápojových obalov považujeme za najúčinnější spôsob, akým dosiahnuť ciele vytriedenia stanovené pre rok 2029, avšak toto opatrenie nesie závažné predpoklady a riziká, že negatívne vplýva na emisie skleníkových plynov a adaptáciu na zmenu klímy. Predpokladá totiž nové zberové trasy, nákup automatov, stavebné úpravy, pravidelný nákup veľkého množstva plastových vriec atď. Navyše nesie vysoké riziká, že naruší dlhoročne budovaný systém triedenia obalov do farebných kontajnerov/sáčkov. Predpokladáme, že jeho environmentálne škody sú vyššie ako jeho prínosy.

Opatrenie č. 1: Navrhujeme environmentálne priaznivejšie riešenie, t.j. odložiť zavedenie zálohovania nápojových obalov a zaviesť ho až v prípade, ak bude zjavné že 90 % cieľ triedenia so súčasným efektívnym systémom nedosiahneme.

5. Akým spôsobom budete smerovať odpadové hospodárstvo SR, aby ste zabezpečili odklon odpadov od ich ukladania na skládky odpadov?

Naším hlavným cieľom je odkláňať odpad k vyšším spôsobom nakladania a predchádzania vzniku v zmysle odpadovej hierarchie EÚ.

Neoddeliteľnou súčasťou však je aj energetické zhodnocovanie odpadov, takže okrem opatrení k zvýšeniu triedenia a recyklácie odpadov spomenutých vyššie vytvoríme podmienky aj pre zvýšenie miery energetického zhodnocovania odpadov ako ekologického a najefektívnejšieho spôsobu zhodnocovania ZKO.

Zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov by mali byť podobne ako vo všetkých vyspelých krajinách EÚ, ktoré dosahujú najlepšie výsledky v environmentálne priaznivom nakladaní s odpadmi, integrálnou súčasťou zhodnocovania tých zložiek komunálneho odpadu, ktoré nemožno efektívne materiálovo recyklovať.

Opatrenie č. 1: Kľúčovým opatrením je zvýšiť dôveru verejnosti v bezpečnosť prevádzok na energetické zhodnocovanie odpadov.

6. Aké opatrenia na predchádzanie vzniku odpadov bude presadzovať vaša strana najbližšie štyri roky?

V oblasti predchádzania vzniku odpadov nepovažujeme za morálne správne ani realizovateľné presadzovať zásadné donucovacie opatrenia. Sústreďujeme pozornosť na vzdelávacie kampane a plnenie väčšiny cieľov z Programu predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025, s ktorými sa stotožňujeme.

Opatrenie č. 1: Budeme naďalej podporovať vzdelávacie aktivity z verejných zdrojov (štrukturálne fondy, envirofond) a opatrenia z PPVO SR 2019-2025, avšak sústredíme sa na ich efektívne plnenie v princípe hodnota za peniaze.

7. Ako chcete riešiť súčasnú situáciu s odpadom uloženým v rozpore so zákonom (tzv. čierne skládky)?

Vlastníctvo zaväzuje. V tomto princípe (Opatrenie č. 1) *chceme dosiahnuť, aby za ochranu svojho majetku zodpovedal majiteľ a niesol preto aj náklady spojené s vyriešením tzv. čiernej skládky, ak sa pôvodcu nelegálne uloženého odpadu nepodari identifikovať a usvedčiť.*

Opatrenie č. 2: Staré environmentálne záťažové chceme naďalej riešiť ich postupným odstraňovaním s finančnou pomocou verejných zdrojov.

8. Ako chcete riešiť problém so spaľovaním odpadov na verejných a súkromných pozemkoch?

Sme jednoznačne za trestanie spaľovania odpadov v zmysle súčasných predpisov. Zároveň však chceme zvýšiť právne povedomie obyvateľov v tejto veci.

9. Aké opatrenia budete presadzovať najbližšie štyri roky, aby ste zabezpečili zvýšenie environmentálneho povedomia verejnosti v oblasti odpadového hospodárstva?

Environmentálne povedomie je zabezpečované systémom vzdelávania prostredníctvom povinnej školskej dochádzky. Osobitný dôkaz budeme preto klást' na zvýšenie kvality vzdelávania žiakov, aby vedeli kriticky myslieť aj o environmentálnych otázkach.

10. Považujete participáciu verejnosti na tvorbe verejných politík za dôležitú? Ak áno, ako zabezpečíte tento proces v oblasti tvorby politík v oblasti odpadového hospodárstva?

Participáciu verejnosti považujeme za veľmi dôležitú. Tento proces je už v slovenskom právnom prostredí kvalitne zabezpečený, najmä právom na zaslanie hromadných pripomienok, účasťou na rozporových konaniach atď. Sme však otvorení k návrhom, ktoré by tento proces účasti verejnosti na tvorbe politík zlepšili.